

НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Сінченко Ю.П., *ст. викладач кафедри права*

Національна ідея – гостра зброя, поводитися з нею необхідно обережно. небезпечна не сама ідея, а її пошук. Проблема в тому, що всі пошуки національної ідеї дуже часто закінчувалися звичайним націоналізмом. Необхідно визначити, що рівень правосвідомості і загальної культури населення в сучасній Україні суттєво нижчий, ніж в попередні часи. У суспільстві виник дуже спрощений підхід до складних реалій сучасного життя, а іноді відверте фальсифікування їх.

Видатний політик ХХ століття У.Черчилль попереджав, що власник, який не осідлав національну ідею, може потрапити в услужіння до пройдисвітів.

Потреба в обґрунтуванні сенсу життя і професійної діяльності національними, загальнодержавними цінностями є самою актуальною проблемою, яку, на жаль, не вирішують ні політики, ні державні інституції, ні керівництво суверенної України.

В той же час, не складно зрозуміти, що існування національної держави не можливе при відсутності національної ідеї.

Гармонічне виховання особистості неможливе без врахування національної ідеї. Спираючись на думку сучасних вітчизняних вчених, спробуємо визначити саме поняття національної ідеї.

Національна ідея, зазначає Юрій Канигін, - це те, що об'єднує народ, гуртує і надихає його на подвижництво; це думна концентрація національної свідомості, розуміння народом суті свого існування, свого призначення. Для нас, українців, це: незалежність (самостійність), державність, соборність. На цих трьох “китах” ґрунтується одвічна українська мрія, невмируща національна ідея.

Археолог Юрій Шилів у вартій уваги праці “Праісторія Русі-України” суть української національної ідеї бачить у пам'ятках України. “Тут, пише він, витоки нашої культури, коріння української національної ідеї; суть ідей не в патяканнях чи навіть у вченнях, а в пам'ятках своєї Вітчизни”.

Роман Кісь вважає, що дати визначення національної ідеї загалом неможливо, бо вона – не просто доктрина, концепція, вчення, але також ... інстинкт народу, його глибинне устремління до самозбереження і самототожності”. Справді, дуже велике коло зовсім різних явищ можна віднести до національної ідеї.

Яким шляхом підуть далі теоретичні розміркування, покаже час. Тут лишень потрібно підкреслити, що скидування різноманітної, у тому числі етнографічної тематики в один кошик під назвою “національна ідея” плодитиме, з одного боку, поверхову балаканину, а з другого – схоластику. Відома істина: слова необхідно розуміти, а про термін можна домовитися. Головне, щоб поняття точно відбивало суть явища, яке воно позначає. Українська ідея – це осмислене українство. Поняття українства ширше від поняття української ідеї. Українство складається і з політичної, і з економічної діяльності, і з духовних витворів, і з побутових традицій. Ідея українська – вужче поняття. Воно охоплює всі сторони матеріального і духовного життя, але тільки тою мірою, в якій вони проявляються як свідоме утвердження українства. Таким чином, національна ідея – це свідоме утвердження нації у всіх проявах її етнічної сутності. Національна ідея – це результат тривалого й динамічного процесу історичного розвитку народу. На сучасному етапі її можна сформулювати таким чином: національна ідея – це реальне народовладдя, реальний державний суверенітет і реальна економічна незалежність України, її безперечний авторитет у світі, благополуччя і щастя українського народу, високий рівень і висока якість життя кожного громадянина України. Концепт “національна ідея” нині активно використовується в загально-громадському і політичному дискусі. В них беруть участь як політики, вчені, журналісти, так і пересічні громадяни, прагнучи з’ясувати ступінь самоорганізації українського народу, його здатність самостійно творити державу на рівні вимог сучасної доби.

Формуванню національної самосвідомості у молоді має сприяти національно зорієнтована педагогіка, яка б об’єднала три основні напрями: історико-культурологічний, правовий та психолого-педагогічний. Саме з цього виходять в університеті, об’єднавши зусилля кафедр українознавства, права та провідних фахівців у галузі культурології, педагогіки, психології. Саме така система формування особистісної і групової ідентичності має функціонувати у тісному взаємозв’язку із системою професійної підготовки фахівців.

Проблема виховання національної самосвідомості молоді дуже актуальна і вимагає свого вирішення.